

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсових робіт з курсу
«ЦИВІЛЬНЕ ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО»

для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання
(перший (бакалаврський) рівень
галузь знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»)

«До друку, в світ дозволяю»

Проректор _____

Протокол № _____ від «__» _____ 2024р.

Укладачі

**Галина КАПЛІНА
Вікторія ЖОЛУДСЬКА
Людмила ЗАГОРУЙ**

*Весь цифровий і фактичний матеріал
Бібліографічні відомості перевірені.
Написання одиниць відповідає стандартам*

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсових робіт з курсу
«ЦИВІЛЬНЕ ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО»
для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання

(перший (бакалаврський) рівень
галузь знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»)

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
правознавства

Протокол № ____ від «__» _____ 2024р.

Київ 2024

УДК 340 (075.8)

М_____

Методичні вказівки до виконання курсових робіт з курсу «Цивільне та сімейне право» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право») / Укл.: Г.А. Капліна, В.І. Жолудєва, Л.М. Загоруй. Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. 27 с.

Висловлені основні вимоги і критерії оцінки курсових робіт з дисципліни «Цивільне та сімейне право». Тематика курсових робіт розроблена відповідно до цивільного та сімейного права, охоплює широке коло питань правового регулювання, таких як участь держави у цивільних правовідносинах, положення господарських товариств, право на користування земельною ділянкою, права на чужі речі, інтелектуальна власність, договори лізингу, ренти, комерційної концесії, факторингу та інші, а також питання шлюбно-сімейних правових відносин. Надана характеристика розділів робіт, наведені дані, необхідні для правильного оформлення і завантаження тексту курсових робіт.

Укладачі:

Г. А. Капліна
В. І. Жолудєва
Л. М. Загоруй

Відп. за випуск

Ведьонова Галина

Рецензент

Л.В.

Котова

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

«Цивільне та сімейне право» є однією із фундаментальних навчальних дисциплін при підготовці фахівців за спеціальністю 081 «Право», метою якої є засвоєння здобувачами вищої освіти основних положень про особисті немайнові та майнові права учасників цивільних правовідносин та опанування системи знань з сімейного права.

Курсова робота з дисципліни «Цивільне та сімейне право» повинна сприяти формуванню у здобувачів вищої освіти навичок самостійного наукового пошуку, підвищенню його теоретичної і професійної підготовки, кращому засвоєнню навчального матеріалу, викладеного в курсі навчальної дисципліни.

Написання курсової роботи передбачене навчальним планом для здобувачів вищої освіти третього курсу денної та заочної форми навчання, та є одним із видів самостійної роботи, що забезпечується робочою програмою навчальної дисципліни та освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Курсова робота з дисципліни «Цивільне та сімейне право» – це індивідуальне завдання, що виконується здобувачами вищої освіти в 4 навчальному семестрі і є науково-дослідною і творчою формою виявлення теоретичних і практичних знань з цивільного та сімейного права, набутих в процесі вивчення цієї галузі права.

Цілі курсової роботи з дисципліни «Цивільне та сімейне право»:

- розширити і систематизувати теоретичні знання у цій галузі права;
- закріпити навички самостійної дослідницької роботи;
- обґрунтувати власні пропозиції й рекомендації з вдосконалення правового регулювання цивільних та сімейних відносин.

Результатом опрацювання здобувачами вищої освіти відповідної теми при написанні курсової роботи із цивільного та сімейного права має бути підвищення рівня його підготовки, зокрема, набуття таких **компетенцій** як:

- здатність використання базових, фундаментальних та спеціальних правових знань та розумінь, стандартів правничої професії, теорії, принципів, методів та понять цивілістики та сімейного права у навчанні та професійній діяльності;

- здатність здійснювати аналіз змісту нормативно-правових актів, які регулюють особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників та проводити експертизу цих актів;

- здатність здійснювати аналіз змісту нормативно-правових актів, які регулюють правовідносини шлюбу, особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя, підстави виникнення, зміст особистих немайнових і майнових прав та обов'язків батьків і дітей, усиновлювачів та усиновлених, інших членів сім'ї та родичів;

- здатність опрацьовувати, критично використовувати та тлумачити у конкретних життєвих ситуаціях нормативно-правові норми, доктринальні джерела та рекомендації належних правозастосовчих практик та приймати відповідне правове рішення;

- вміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації, зокрема з метою удосконалення цивільного та сімейного законодавства;

- здатність застосовувати у практичній діяльності систему знань, щодо засад та інститутів сучасного цивільного та сімейного права;

- здатність аналітично оцінювати правову проблему, прогнозувати подальший розвиток подій, будувати правову модель, робочу гіпотезу досліджуваної проблеми, моделювати можливі правопорушуючі ситуації, визначати засоби для їх попередження;

- ведення діалогу й аргументування під час дискусій, переговорів, судових дебатів, публічного виступу, а також здійснення пропаганди правових знань професійній спільноті та широкому загалу, включаючи науково-просвітницькі заходи з метою популяризації правової діяльності;

- здатність здійснювати процес аналізу правової діяльності, аналітично виокремлювати та оцінювати правові проблеми цієї діяльності, визначати шляхи її оптимізації.

Та отримання таких професійних **результатів** навчання як:

- визначати та застосовувати основні юридичні поняття й категорії, зокрема, «майнові відносини», «особисті немайнові відносини», «правочин», «зобов'язання», «договір» тощо, формулювати проблеми, що стосуються цивільно-правової сфери та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації;

- визначати та застосовувати основні юридичні поняття й категорії, зокрема, «сім'я», «шлюб», «дитина», «подружжя», «аліменти», «усиновлення», «патронат», «приймна сім'я» «шлюбний договір», «інші члени сім'ї» тощо, формулювати проблеми, що стосуються сімейного права та обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації;

- вміння здійснювати аналіз змісту нормативно-правових актів, які регулюють майнові та особисті немайнові відносини, засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників та проводити їх правову експертизу;

- вміння застосування загальних вимог правової норми до конкретної життєвої ситуації шляхом прийняття відповідного рішення;

- системно застосовувати знання засад та інститутів конституційного права, цивільного і сімейного права в практичній професійній діяльності;

- використовувати сучасні інтернет-технології, правові бази даних в професійної правничій діяльності;

- аналітично оцінювати та будувати правову проблему, здійснювати аналіз правових наслідків законодавчих змін та виробляти пропозиції щодо їх

врахування при проведенні діяльності;

- прогнозувати подальший розвиток подій, моделювати можливі правопорушуючі ситуації, визначати засоби для їх попередження;

- проводити аналіз соціально-економічних процесів у правовому просторі з використанням сучасних методів моделювання та прогнозування, визначати та застосовувати систему результативних показників зазначених процесів, науково обґрунтовувати оптимальні шляхи розвитку усіх секторів національної економіки відповідно до стратегічних завдань держави та світових тенденцій з подальшим обґрунтуванням напрямків удосконалення законодавства України;

- консультування з юридичних питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації;

- застосовувати вимоги правової норми до конкретної життєвої ситуації шляхом прийняття відповідного неупередженого і мотивованого рішення.

Обов'язковими структурними частинами курсової роботи є:

1. Титульний аркуш (додаток А).
2. Завдання для написання курсової роботи (додаток Б).
3. Відгук керівника (додаток В).
4. Зміст (додаток Г).
5. Вступ.
6. Основна частина.
7. Висновки.
8. Список використаної літератури.
9. Додатки до курсової роботи (якщо є).

Заголовки структурних частин курсової роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ», «ВИСНОВКИ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами симетрично до тексту.

Після вибору теми курсової роботи і призначення наукового керівника, здобувач вищої освіти звертається до нього для узгодження плану роботи, списку літератури, строків та порядку підготовки курсової роботи.

Починати написання курсової роботи можна тоді, коли здобувач вищої освіти ясно і чітко уявляє собі її завдання. Далі необхідно підібрати літературу по темі. Тут на допомогу здобувачу вищої освіти приходять довідково-пошуковий апарат бібліотеки. Складовою його частиною є довідкові видання: енциклопедії, словники, довідники, статистичні збірники, електронні каталоги і онлайн-електронні бібліотеки, інші Інтернет-ресурси.

Виклад матеріалу має бути послідовним, логічним, зрозумілим за значенням. Висловлювані здобувачем вищої освіти точки зору, погляди, оцінки, висновки необхідно аргументувати науковими доводами, тобто посиланнями на наукові праці вчених, на правозастосовну національну практику та практику Європейського суду з прав людини, зарубіжний правовий досвід тощо.

Розподіл тем курсових робіт здійснюється згідно списку / нумерації / журналів навчальних груп або в індивідуальному порядку керівником. Тематика курсових робіт обирається з проблем, що охоплюються навчальним планом даного курсу, тобто Загальна та Особлива частини Цивільного права та Сімейне право.

2. ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Обсяг курсової роботи без списку використаної літератури має бути не менше 30-35 сторінок. Максимальний обсяг роботи встановлюється за домовленістю з керівником. Зазначений вище обсяг курсової роботи розрахований на використання шрифтів Times New Roman розміру 14 з полуторним міжрядковим інтервалом.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє – не менше 20 мм, нижнє – не менше 20 мм.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів подають арабськими цифрами у правому верхньому кутку сторінки.

Вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номеру. Нумерують лише розділи або підрозділи. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номеру крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

При написанні роботи здобувач вищої освіти має наводити посилання на джерела, матеріали, що викладені у роботі. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться у тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) можливе непряме цитування (переказ, виклад думок інших авторів своїми словами).

Джерела слід розміщувати тільки у порядку появи посилань у тексті.

3. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

Структура курсової роботи є викладення в певному порядку розділів з підрозділами, які повинні бути освітлені. Правильне структурування тексту є організуючим початком у роботі здобувачів вищої освіти, допомагає систематизувати матеріал, забезпечує послідовність його викладу.

У кожній роботі має бути розроблена основна тема, в тому числі окремі та перспективні теоретичні та практичні питання.

Робота починається титульним аркушем. Титульний аркуш повинен містити: назву навчального закладу, кафедри, тему роботи, прізвище, ініціали здобувача вищої освіти, номер групи, прізвище, ініціали та вчене звання наукового керівника, назва міста, в якому знаходиться даний навчальний заклад, а також рік написання роботи (див. додаток А).

Завдання для написання курсової роботи здобувачу вищої освіти включає в себе календарний план. У ньому подається назва етапів роботи, строки виконання етапів. Оформлюється згідно з додатком Б.

Вступ курсової роботи має містити таке:

1) актуальність теми: обґрунтування актуальності теми курсової роботи, її відповідності запитам сучасності, значення для сьогодення;

2) аналіз сучасного стану розробленості теми у науковій літературі з вказівкою відповідної нормативно-правової бази, а також науковців, які працюють за цією темою з короткою характеристикою їх внеску у дослідження теми;

3) мета і завдання дослідження; об'єкт дослідження; предмет дослідження; методи дослідження;

4) вказівка на обов'язкову апробацію результатів дослідження: наявність наукових публікацій, участь у роботі науково-практичних конференцій та виступи на них тощо.

Загальний обсяг вступу – до 3 сторінок.

У розділах роботи здобувач вищої освіти окреслює основні етапи розвитку наукової думки з проблеми, яку розглядає; зміст питань, що досліджуються; обґрунтовує і викладає результати проведеного дослідження. При цьому обов'язково мають бути посилання на наукові і нормативні джерела, вказані прізвища й ініціали вчених, наукові позиції яких розглядаються у роботі, аналіз міжнародного досвіду та судової практики (національної та Європейського суду з прав людини) тощо.

Важливим етапом роботи є проведення порівняльно-правової характеристики досліджуваного кола цивільно-правових або сімейних відносин із міжнародним законодавством. Роботи, що не відповідають вимогам про дослідницький, проблемний характер, що не містять пропозицій і рекомендацій здобувача вищої освіти щодо удосконалення правового регулювання або щодо усунення правових колізій в тих чи інших цивільно-правових або сімейних відносинах, що містять тільки виклад навчального матеріалу, не можуть бути оцінені позитивно.

Висновки мають містити конкретні результати проведеного наукового дослідження, а саме:

1) виділення позитивних рис законодавства з правового регулювання цивільних або сімейних відносин за темою дослідження;

2) вказівки на недоліки національного законодавства за темою дослідження, виділення правових колізій, прогалин.

3) окреслення перспектив та напрямків розвитку правового регулювання.

Загальний обсяг висновків – 2-3 сторінки.

Список використаних джерел слід розміщувати у порядку появи посилань у тексті. Кількість джерел – не менше 30.

Іноді різні таблиці, графіки, схеми і т. п. даються у вигляді додатків. Додатки розміщуються після списку використаної літератури. Кожен додаток слід починати з нової сторінки. На всі таблиці в тексті роботи повинні бути посилання, слово «таблиця» в тексті пишеться повністю, якщо таблиця не має номера, і скорочено, якщо номер, наприклад, «... в табл. 1.2.».

4. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ

Попередньо ознайомившись з письмовим відгуком, здобувач вищої освіти дає пояснення по суті критичних зауважень по роботі, відповідає на питання наукового керівника та інших присутніх на захисті осіб, обґрунтовує свої висновки додатковими аргументами.

При оцінці курсової роботи враховуються не тільки її зміст, а й результати захисту. Науковий керівник визначає оцінку і ставить її в залікову книжку здобувача вищої освіти, а також у відомість. Захищені курсові роботи здобувачам вищої освіти не повертаються.

Відсотки підсумкової оцінки	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Курсова робота зарахована. Курсова робота виконана лише з незначною кількістю помилок.
82-89	Добре	B	Курсова робота зарахована. Курсова робота виконана вище середнього рівня з кількома помилками.
75-81		C	Курсова робота зарахована. Курсова робота виконана вірно з певною кількістю суттєвих помилок.
67-74	Задовільно	D	Курсова робота зарахована. Курсова робота виконана непогано, але зі значною кількістю недоліків.
60-66		E	Курсова робота зарахована. Курсова робота виконана та задовольняє мінімальним критеріям.
35-59	Незадовільно	FX	Курсова робота не зарахована. Здобувачу надається можливість захистити її повторно для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Курсова робота не зарахована. Здобувач повинен переписати курсову роботу та захистити її повторно.

Оцінка вноситься до заліково-екзаменаційної відомості, залікової книжки здобувача вищої освіти, а також проставляється на титульному аркуші роботи. Захищена курсова робота разом із рецензією на неї у день захисту здається на кафедру.

РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Авторське право у сфері функціонування всесвітньої інформаційної мережі Інтернет.
2. Відмінності договорів про виконання робіт від договорів про надання послуг.
3. Відшкодування моральної шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи.
4. Динаміка суб'єктного складу зобов'язання.
5. Договір зберігання та його місце в системі цивільно-правових договорів. Спеціальні види зберігання.
6. Договір на користь третьої особи, його особливості.
7. Договір найму (оренди) та його місце в системі цивільно-правових договорів.
8. Договір поставки: поняття та особливості.
9. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
10. Договір управління майном, як форма реалізації управління майном в Україні.
11. Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт.
12. Загальна характеристика та види права спільної власності в Україні .
13. Заповіт: види, форма, порядок оформлення.
14. Захист інтересів дітей у разі розірвання батьками шлюбу.
15. Здійснення права на спадкування малолітніми та неповнолітніми особами.
16. Зловживання сімейними правами (поняття, зміст, тлумачення).
17. Зобов'язання внаслідок безпідставного збагачення.
18. Комерційна таємниця і конфіденційна інформація у цивільному праві.
19. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок.
20. Недійсні правочини: поняття, види та правові наслідки їх недійсності.
21. Обмеження та поновлення цивільної дієздатності фізичної особи як учасника цивільних відносин.
22. Опіка та піклування як цивільно-правові інститути.
23. Особисті немайнові відносини батьків і дітей.
24. Особисті немайнові права, які забезпечують соціальне існування

- фізичних осіб в Україні.
25. Особливості договору фінансового лізингу.
  26. Особливості здійснення та захисту прав споживачів.
  27. Особливості найму транспортного засобу з екіпажем, який його обслуговує.
  28. Особливості правової охорони комерційного (фірмового) найменування в Україні.
  29. Особливості спадкування окремих видів майна.
  30. Особливості цивільно-правової відповідальності .
  31. Перспективи розвитку страхування в Україні.
  32. Перспективи розвитку цивільного та сімейного законодавства у контексті євроінтеграції.
  33. Поняття і способи захисту права інтелектуальної власності.
  34. Поняття спадкового права та його система.
  35. Поняття та система деліктних зобов'язань.
  36. Попередній договір, його особливості.
  37. Порядок і способи відшкодування матеріального збитку.
  38. Права і обов'язки батьків по вихованню дітей.
  39. Правова охорона знаків для товарів і фірмових найменувань.
  40. Правове регулювання авторського і суміжного права.
  41. Правове регулювання банкрутства в сучасних умовах.
  42. Правове регулювання визначення походження дитини.
  43. Правове регулювання відкриття спадщини.
  44. Правове регулювання міни (бартеру).
  45. Правове регулювання сімейних відносин за участю іноземців або осіб без громадянства.
  46. Правове регулювання укладення шлюбу в Україні та країнах ЄС.
  47. Правовий режим інформації як об'єкта цивільного права.
  48. Правовий режим рухомих речей в цивільному праві.
  49. Правовий режим цінних паперів як об'єктів цивільних правовідносин.
  50. Правові наслідки порушення умов договору контрактації сільськогосподарської продукції.
  51. Правові проблеми здійснення та захисту майнових прав інтелектуальної власності.
  52. Правові проблеми права приватної власності в сучасних умовах.
  53. Правові проблеми регулювання розрахункових та кредитних зобов'язань.
  54. Правочини з дефектами волі.

55. Прийняття спадщини за цивільним законодавством України.
56. Принципи державної сімейної політики: поняття, загальна характеристика та перспективи розвитку.
57. Проблеми відповідальності сторін за неналежне виконання зобов'язань за договором підряду.
58. Проблеми захисту честі, гідності та ділової репутації особи.
59. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.
60. Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти цивільно-правових відносин.
61. Різновиди договору купівлі-продажу: особливості.
62. Сімейна правоздатність та дієздатність: поняття, зміст та особливості.
63. Сімейно-правові санкції: їх види та особливості
64. Спадковий договір у цивільному праві України.
65. Способи захисту права власності.
66. Суперфіцій як речове право на чуже майно.
67. Фізична особа-підприємець як учасник цивільних відносин.
68. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.
69. Форми влаштування дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування.
70. Цивільні правовідносини, що виникають у сфері медичної діяльності.
71. Цивільно-правова відповідальність за завдану майнову шкоду.
72. Цивільно-правова охорона авторських прав в Україні.
73. Цивільно-правове регулювання експертизи об'єктів права інтелектуальної власності.
74. Цивільно-правовий договір як підстава виникнення, зміни та припинення прав обов'язків.
75. Цивільно-правовий захист права на торговельну марку (знаку для послуг).
76. Цивільно-правовий статус малолітніх осіб.
77. Цивільно-правові засоби захисту особистих немайнових прав фізичних осіб.
78. Цивільно-правові способи захисту честі, гідності та ділової репутації.
79. Юридична природа зобов'язань із заподіяння шкоди.
80. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин.

Зразок титульного аркуша
Міністерство освіти і науки України
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Юридичний факультет
Кафедра правознавства

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «Цивільне та сімейне право»
тема роботи:
«Юридична природа зобов'язань із завдання шкоди»

здобувача вищої освіти 2 курсу групи ПР-211д
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

Богданов М. І.

Керівник проєкту

Капліна Г.А.

Результати захисту:

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

_____
(прізвище та ініціали) (підпис)

_____
(прізвище та ініціали) (підпис)

_____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Дата _____

Київ 2024

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Юридичний факультет
Кафедра Правознавства
Освітній ступінь бакалавр
Галузь знань 08 «Право»
Спеціальність 081 «Право»

Курсове завдання

виконав здобувач вищої освіти 2 курсу, групи ПР-211

Богданов М. І.

- 1. Тема роботи:** «Юридична природа зобов'язань із завдання шкоди».
- 2. Термін здачі** роботи керівникові для підготовки відгуку – до __.__.24р.
- 3. Теоретичне завдання:** охарактеризувати чинне законодавство України у даній сфері, проаналізувати правове регулювання цивільних зобов'язань із завдання шкоди, розкрити їх юридичну природу та зміст.
- 4. Практичне завдання:** на підставі теоретичного дослідження особливостей зобов'язань із завдання шкоди виявити недоліки та прогалини правового регулювання, встановити правові колізії, що існують у даній сфері, зробити спроби та надати рекомендації щодо вдосконалення регламентації правовідносин у вказаній сфері (конкретизувати).
- 5. Завдання вручене** здобувачу вищої освіти – __.__.24 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів курсового проектування	Строк виконання етапів	Примітка
1	Вибір та затвердження теми курсової роботи		
2	Аналіз наукової літератури відповідно до обраної теми		
3	Написання та затвердження плану курсової роботи		
4	Написання вступу		
5	Написання першого розділу		
6	Написання другого розділу		
7	Написання третього розділу		
8	Формулювання та написання висновків до курсової роботи		
9	Робота над оформленням роботи		
10	Подача виконаної роботи на перевірку		

Здобувач вищої освіти

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник проєкту (роботи)

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Зразок оформлення відгуку керівника курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля
Юридичний факультет

В І Д Г У К

керівника курсової роботи, виконаної здобувачем вищої освіти П.І.Б.,
на тему: _____

« ____ » _____ 2024 р.

_____
Підпис

_____
(прізвище та ініціали)

Зразок оформлення змісту

З М І С Т

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ, ВИДИ І ФУНКЦІЇ ПОЗАДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	
1.1. Основні ознаки позадоговірних зобов'язань та їх відмінність від договірних	
1.2. Види і функції позадоговірних зобов'язань	
РОЗДІЛ 2. ПОНЯТТЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЄ ВНАСЛІДОК ЗАПОДІЯННЯ ШКОДИ	
2.1. Поняття деліктного зобов'язання	
2.2. Співвідношення деліктної і договірної відповідальності	
РОЗДІЛ 3. ПІДСТАВИ ТА УМОВИ ДЕЛІКТНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ : ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	
3.1. Шкода як підстава деліктної відповідальності в європейських країнах	
3.2. Умови деліктної відповідальності : зарубіжний досвід	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРА	
ДОДАТОК А	

Зразок оформлення літератури

**Приклади оформлення бібліографічного опису використаних джерел
(з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015)**

Книги: один автор

1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с.
2. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.
3. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с.
4. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.
5. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.

Книги двох і трьох авторів

1. Ромовська З. В., Черняк Ю.В. Сімейне законодавство України. Київ : Прецедент, 2006. 93 с.
2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.
3. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.

Книги чотирьох і більше авторів

1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.

2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.

3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.

4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.

5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.

Автор(и) та редактор(и)/ упорядники

1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.

2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.

3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.

Без автора

1. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.

2. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.

3. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.

Багатотомні видання

1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.

2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2015. Т. 1. 306 с.

3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницького, 2017. Т. 1. 382 с.

4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.

Автореферати дисертацій

1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.

2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.

Дисертації

1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок XX ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.

2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.

Законодавчі та нормативні документи, стандарти

1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. *Голос України*. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.

3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.

4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556- VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 15.11.2023).

5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141.

6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Баланс-бюджет. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.

Частина видання: книги

1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212.

2. Коломоець Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоець. Київ, 2009. С. 195–197.

Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)

1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136.

2. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. Формирование толерантного сознания в обществе : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150.

3. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.

Частина видання: довідкового видання

1. Кучеренко І. М. Право державної власності. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.

2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. Адміністративне право України : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.

3. Сірий М. І. Судова влада. Юридична енциклопедія. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.

Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)

1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92.

2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. Право України. 2017. № 5. С. 71–79.

3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. Урядовий кур'єр. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.

4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. Юридичний вісник України. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.

5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.

Електронні ресурси:

1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757&> (дата звернення: 15.11.2017).
2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://lsej.org.ua/5_2017/32.pdf.
3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 20-27. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf>. (дата звернення: 15.11.2023).
4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.15407/scin12.06.006>.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсових робіт з курсу
«ЦИВІЛЬНЕ ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО»
для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання
(перший (бакалаврський) рівень
галузь знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»)

Укладачі:

ГАЛИНА АНАТОЛІЇВНА КАПЛІНА
ВІКТОРІЯ ІГОРІВНА ЖОЛУДЕВА
ЛЮДМИЛА МИКОЛАЇВНА ЗАГОРУЙ

Редактор _____
Техн. редактор _____
Оригінал-макет _____

Підписано до друку _____
Формат 60x841/16. Папір типограф. Гарнітура Times.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. №. Облік. вид. арк. ____.
Тираж ___ екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля

Адреса видавництва: вул. Іоанна Павла II, 17
Тел.+38(050)218 04 78, факс (06452) 4 03 42